

Aportacions municipalistes per al Pla director de cooperació 2019-2022

Amb la voluntat de fer una aportació estratègica del municipalisme al debat per l'elaboració del Pla Director de Cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya 2019-2021 (PD), el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD), l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, l'Associació Catalana de Municipis i la Federació de Municipis de Catalunya, fem les següents reflexions

Consideracions prèvies

En primer lloc, volem agrair que el PD aposti per trascendir l'administració de la Generalitat i intenti donar orientacions generals, tot afavorint la complementarietat dels diferents actors. En aquest sentit, creiem que el suport a la cooperació municipalista i potenciar el paper específic que han de tenir el municipalisme i els governs locals dins l'esquema de les Cooperacions Catalanes són reptes que toca encarar en el proper cicle. Fomentar el rol facilitador, aplicat amb ple respecte amb el principi d'autonomia local, perquè els actors de cooperació municipalista puguem desplegar les nostres potencialitats de manera coordinada, mitjançant un impuls tècnic, financer i polític és imprescindible. I això passa en primer lloc per reconèixer el rol del municipalisme solidari i dels governs locals i supralocals, administracions pioneres a Catalunya en el desplegament de la política de cooperació al desenvolupament.

Des dels governs locals i les entitats municipalistes hem participat activament en el procés participatiu visió 2030 previ al debat per l'elaboració del futur PD, car creiem imprescindible començar a fixar els consensos sobre com tocarà aplicar l'agenda dels ODS i la resta d'agendes globals en el proper cicle de planificació. Tanmateix, creiem que disposar d'una avaluació quantitativa i qualitativa del pla director que acaba, tal i com preveu la llei de cooperació, hauria facilitat molt el procés participatiu en poder analitzar els aprenentatges de l'experiència precedent i disposar de dades que recolzin les apostes del Pla. Per altra banda, considerem que la proposta d'estructura del Pla segmentada per actors no facilita identificar les prioritats geogràfiques i sectorials del període, els productes i els resultats que es pretenen obtenir, i també els recursos humans, materials, econòmics o de gestió necessaris, aspectes que preveu la llei que ha de fixar el pla director i que són imprescindibles per establir una política pública. Finalment, pel que fa als recursos econòmics, creiem que cal un compromís per avançar paulatinament cap al 0,7% durant el proper mandat, assolint si més no la mitjana europea

Per tot això, abans de que la Direcció General de Cooperació faci arribar als organismes de participació i coordinació l'esborrany de PD, creiem necessari fer arribar les nostres

Propostes

A. Context

Entenem que com qualsevol document de planificació, el PD comptarà amb un apartat d'introducció que farà balanç dels canvis que s'han produït durant el darrer període i del context català i internacional pel que fa als àmbits de la cooperació i la solidaritat. En aquest sentit, creiem imprescindible que aquesta introducció esmenti, entre d'altres aspectes:

- El reconeixement dels governs locals i del municipalisme solidari en el manteniment de l'AOD catalana en època de crisi.

- La contribució i el valor afegit de cadascun dels principals actors de cooperació municipalista catalans
- El protagonisme municipalista a escala global i l'aprovació de la nova agenda urbana.
- L'aposta estratègica de la cooperació municipalista per la cooperació tècnica i l'educació per al desenvolupament.
- El paper de lideratge dels governs locals en l'àmbit de la protecció internacional i el refugi.

B. Prioritats Geogràfiques

Geogràficament creiem que el PD ha d'identificar zones a les que desplegar esforços conjunts de les diferents cooperacions. Partint de la tradició, l'experiència acumulada i la presència a certes àrees geogràfiques que ja contempla la Llei catalana de cooperació, creiem necessari que el Pla director fixi com a zones geogràfiques prioritàries ciutats i països de

- Amèrica Central i el Carib
- La zona andina d'Amèrica del Sud
- Àfrica Occidental i Moçambic
- La ribera sud de la Mediterrània
- El Pròxim Orient
- Els pobles sense estat (Sàhara Occidental, Palestina i Kurdistan).

C. Prioritats Sectorials

Partint dels valor afegit de la cooperació municipalista, proposem que l'Objectiu de drets humans, governança democràtica i enfortiment del teixit associatiu torni a ser una prioritat sectorial del PD. La governança democràtica local és un objectiu en el qual els governs locals i supralocals tenen un protagonisme destacat i no s'entendria un pla que vol impulsar un treball amb la resta de cooperacions públiques catalanes sense tenir en compte el seu valor afegit en aquest àmbit. Per altra banda, l'enfocament de drets humans ha de potenciar l'agenda de drets humans a la ciutat, ja que també en l'àmbit local on es vulnereu i es defensen aquests drets. Finalment, la localització dels ODS entre administracions públiques en clau de desenvolupament pot facilitar la identificació de les accions més transformadores de l'agenda.

D. Modalitats

Creiem que el PD ha d'apostar perquè la Generalitat desplegui la modalitat de cooperació concertada amb els ens locals molt més del que fins ara s'ha realitzat, i vista la reflexió del debat Visió 2030 cal plantejar aquesta modalitat com una de les eines de futur a desplegar en el nou Pla director, i això passa en primer lloc per fer identificacions conjuntes, projectes o programes compartits en qualsevol de les tres línies (desenvolupament, EPD o acció humanitària) i avaluacions d'actuacions finançades per diverses administracions públiques.

E. Coordinació

Pel que fa a la governança, necessitem transitar de la Comissió de Coordinació amb els Ens Locals (CCEL) a la Comissió de Coordinació de les Cooperacions Catalanes, per dotar-nos d'un espai de coordinació més representatiu i operatiu, que esdevingui l'espai estratègic de referència, tot fomentant la discussió de les polítiques de cooperació i la complementarietat. Per fer-ho possible proposem:

- Modificar el decret 139/2012, de 30 d'octubre, pel que fa a la composició de la CCEL per garantir la participació de l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona i de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
- Crear un espai de coordinació operativa entre les cooperacions catalanes, més enllà de la CCEL, on tractar temes de diagnòsi, reflexió, planificació, gestió i execució de mutu interès.
- Activar un sistema permanent d'informació i de bases de dades actualitzat sobre les cooperacions catalanes que alimenti el Portal de l'AOD catalana i posar-lo en marxa.
- Transitar, en la mesura del possible, cap a la simplificació administrativa de la gestió de convocatòries públiques i justificacions de subvencions per a totes les administracions.
- Promoure, en l'àmbit de la coherència de polítiques per al desenvolupament, el desplegament coordinat de la compra pública que incorpori criteris de drets humans extraterritorials, tot impulsant el centre d'avaluació d'empreses.
- Afavorir el rol del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament com l'instrument tècnic al servei de la cooperació municipalista i de col·laboració del món local amb el Govern, en coordinació amb la resta d'ens locals i supralocals.
- Reactivar el Comitè Català d'Ajuda Humanitària i d'emergència.

F. Formació, sensibilització, EPD i comunicació per al desenvolupament

Un dels reptes del proper cicle de planificació ha de ser la generació de capacitats compartides per millorar la qualitat i el coneixement de la cooperació al desenvolupament que fem els diferents actors públics catalans, en aquest sentit creiem que el PD ha d'incorporar:

- Donar suport al món local en la generació de recerca coneixement compartit
- Elaborar estudis qualitius, recollir i donar a conèixer bones pràctiques
- Activar un pla de formació de tècnics, secretaris, interventors i electes locals
- Acordar campanyes compartides de sensibilització i d'EPD
- Desplegar espais compartits de rendició de comptes de l'AOD catalana

G. Finançament i capacitats

Establir una reserva anual de recursos per finançar projectes i programes concertats amb el món local, per dotar-nos d'un sistema d'obtenció de dades actualitzat de l'AOD que executen els ens locals catalans, per desplegar programes de formació, campanyes conjuntes de sensibilització i d'EPD, i de rendició de comptes davant la ciutadania.

Facilitar el suport dels representants sobre el terreny de l'ACCD als actors de les cooperacions municipalistes catalanes que es desplacin puntualment o amb projectes actius a la zona, i enxarxar-los amb els representants sobre terreny del FCCD.